

M

Kertomus muinaistieteellisistä tutkimuk-
sistani Vesilahden kesänä 1916. Kertomukseen
kuuluu 2 karttaa ja H. M. Luettelo n:o 7089: 15-62.

Syksyllä 1909 löytyi Vesilahden kappalais-
virkataalon Rautialan pihamaalta joukko esineitä
kansainvaelluksen ajalta. Löydön johdosta kävi
maisten B. Cederhoarf seuraavana vuonna paik-
kaa tutkimaan. Vaikka uusia löytöjä ei täysin
tavattu, kartoitettiin maista C. koko alueen ja mer-
kitsi sille useita otaksuttuja muinaisjäännöksiä,
nim. epäselviä maakumpuja ja kiivikköitä, joihin
ei v. 1910 tutkimus ulottunut. V. 1914 syksyllä
ilmoitti sitten pastori Hüssa aikovansa raivata
pihamaansa puutarhaksi, mutta katsoen otaksut-
tuihin muinaisjäännöksiin Valtionarkkologi
maista Cederhoarfin ehdotuksesta kielti raivaus-
työt, kunnes pihamaa oli tutkittu muinaistieteen
lisesti. Södan tällä tutkimus siltä vuodelta jii, ja
allekin. Sai v. 1916 tehtäväkseen suorittaa tarpeel-
liset kaivaukset. Tutkin tällöin kummut ja la-
tomukset n:o 5, 8 ja 10 Cederhoarfin kartalla. Niistä
löytyi kaikista rautaa, kuonaa, lavia ja Filia.
Ilmeisesti olivat ne myöhäisajankaisia rakennus-
sen pohjia. Kun muut "muinaisjäännökset" ovat
yhdeksäisiä, kuten koekaivauksissa selvisi, jätin
enemmän tutkimukselta arvanomaisille oikeuden-
raivata pihamaansa puutarhaksi.

Lopetettuani työt Rautialassa päätin tutkia muutamien hautakummien lähistöllä Hukarin maalla, Sakaselän S-rannella lähellä Rautialaa. Hukarin talosta n. 200 m. N on näet Kurjen ja Holkon talojen ^{välissä} peitopaista, jonka leveys on n. 66 m. Pellon rannanpuoleisessa päässä, n. 40-45 m. päässä vesirajasta on näet 10-15 m. leveä pellonki tekemälön vyöhyke, jossa on 5 melkoista kumpua, joita voi arvata hautakummuiksi. Kurjen talon puolella oli vielä 2 tällaista kumpua. Kummuista suurin on Holkon ja Hukarin talojen välisellä raj-aidan alla, suurimmaksi osaksi Hukarin talon puolella. Sen suuruus on 11 x 12 m. riistinsä. Muut ovat pienempiä tai lähes yhtä suuria. Kaikki ovat puuttomia ja pensaattonia, matalaan nurmi-ruohon peittämiä, ja niistä pistää esiin siellä täällä joitakinkin kiviä. Kumpujen pohja-ala on soikean pyöreä ja rajat ovat jotenkin selvät. Niiden korkeus on 20-80 cm.

Tutkittavaksi valitsin ensinnä suurimman kummun, josta tutkin Hukarin puoleisen osan, vt. karttaa. Kuten läpileikkauksista selviää, oli kumpu rakennettu alkuaan jotenkin tasaiselle maalle, jossa maasta osittaisesti on pistänyt esiin laakeako pohjakallio. Jotenkin pyöreäke, alkuaan n. 6½ x 7 m. suurelle alalle on sitten luotu maan ja kiven sekaisten hautakumpu, jossa suurempia kiviä on pohjalla. Kummun keskiosassa oli n. 40-50 cm. pinnasta lukien pieniä kiviä paissa kerroksena. - Paikka oli polttohauta, jossa oli palaneita kiviä ja saviaastianpaljoja jotenkin laajalla alalla, nähtävästi oli valkeata poltettua itse tällä paikallaakin, koska kivet olivat osaksi hauraiksi palaneet ja kummun keskellä kartalle merkityllä kohdalla oli vahva kerros palanutta, punaisen väristä savimaata. Viime mainittu alkoi 20 cm. syvyydestä ja ulottui 78 cm.

syväisensä kummun keskellä sen pohjan asti
löydöt ovat hyvin vähäpätöisiä. Niiden löytö-
paikat selviävät tarkemmin luettelosta 7089: 15-51,
josta kummun rakenne selviää kaivausruudun
merkitystä. Kummun NW kulma oli aivan löydösti-
tä, minkä vuoksi kummun se osa, joka on Hallon-
maan puolella jätettiin kaivamatta.

Kumpu II oli edellisestä 4-5 m. E. Sen suuruus
oli 5 x 6 m. Pinta oli tässäkin nurmettuut ja kiviä
pisti esiin pinnasta. Tutkittaessa havaittiin kulltuun-
kerros hyvin ohueksi. Reunamilla tuntui maa oikeen
aivan pitelemätöntä, mutta keskellä syveni se 50 cm. vah-
vaiseksi. Roukkiossa oli useahkoja kuutiometrin suu-
ruisia liikkumattomia kiviä ja lisäksi isoja karnet-
tupikiviä. -Koko W-reuna oli kiveä. SE puolella
oli yhdessä kohdassa sikermä pieniä jauhattuneita savi-
astianpaljoja. - NE suuntaan oli kummun raja
epäselvä. Kaivautin sieltä lisäksi pienen alueen,
jossa oli kiviä kuten kummussakin ja muuta
oma saviastianpala. Hautakumpuun se kum-
minkaan tuskin kummune.

Kaikkia tutkimuksia haittasi alati
jatkuva sade.

Helsingissä 4 p. syysk. 1916

O. H. Taavola

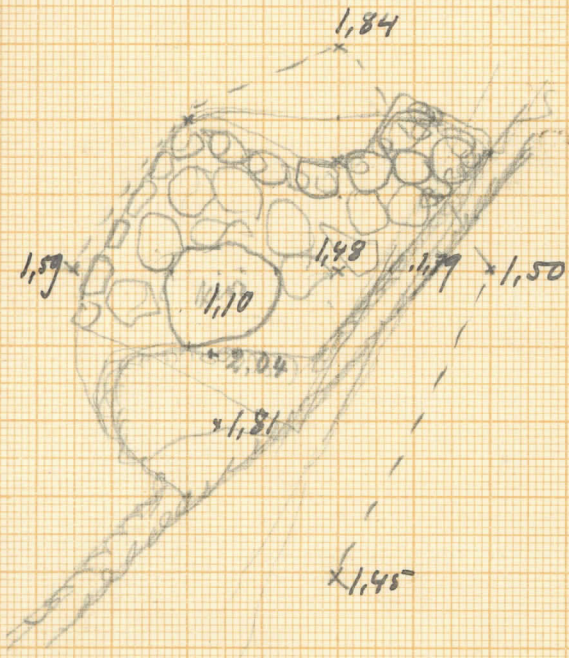
B. Ceko-hway 10 Veilakt

Rautiish

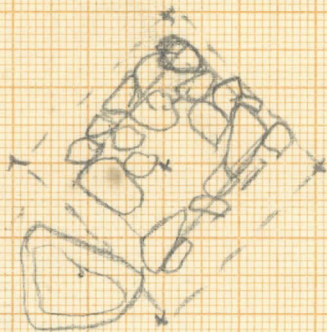
0 piste = 1,30 (tie)

--- = Intaktin alue

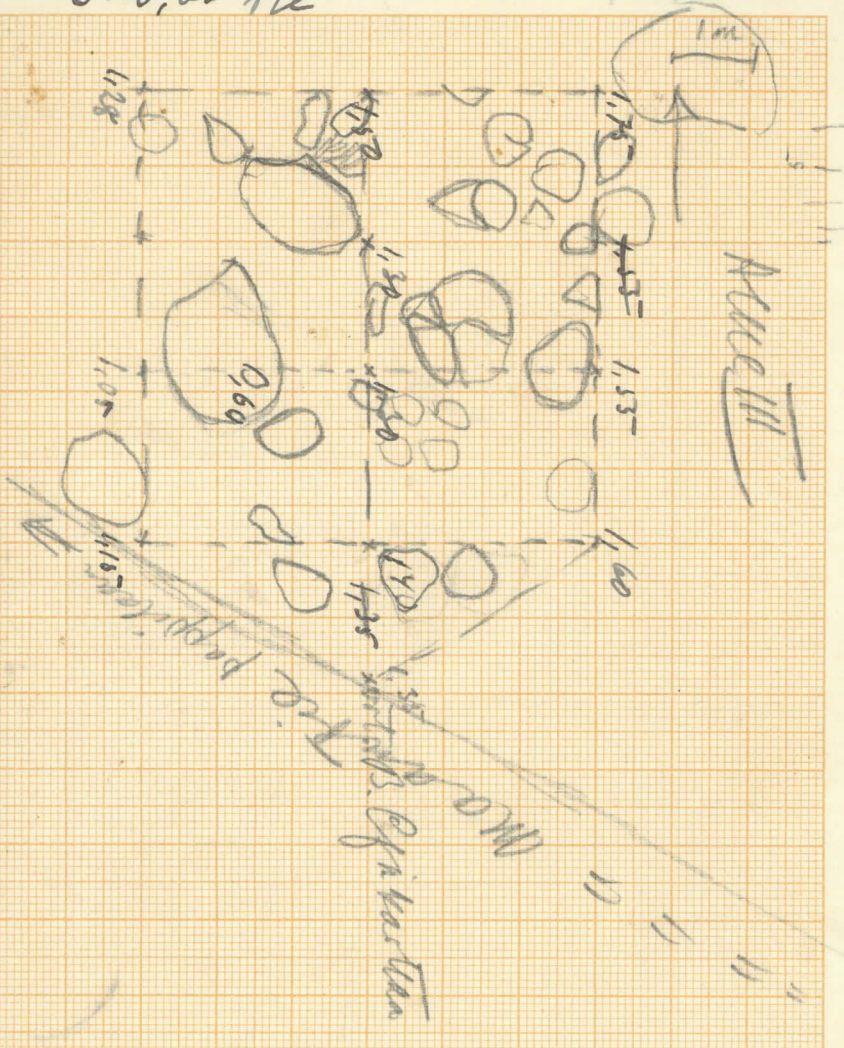
N
↑
S

B. of 5 rakenn. sept³

0 = 0,60 tie

1,80, 2

Rautia ca

204
190 200 064

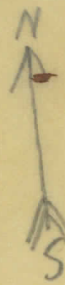
Vesilampi, Hukari, Kumpu 1.

Vesilähti; Hukkaari Kumpu 2.

1:1500

Vesilehti
Rautiina, Keppa
puutalo

AITTA

Tuparakennus

maahoitella

Pappila

1910 kuokittua

lytö alku
5444.157

1910 kuokittua

(tuolin
muinainen)

5

6

7

13

3

4

8
Alue

10

9

1914

12

11

tie

aitta

ma...

39